

ทุกเรื่องเกี่ยวกับวัณโรค

วัณโรคคืออะไร

วัณโรค (TB) คือภาวะร้ายแรงที่เกิดจากแบคทีเรียที่อยู่ในอากาศ ใคร ๆ ก็อาจเป็นโรคนี้ได้

หากท่านหายใจเอาเชื้อแบคทีเรียวัณโรคเข้าสู่ร่างกาย หนึ่งในสามอย่างนี้จะเกิดขึ้น:

- ร่างกายของท่านฆ่าเชื้อแบคทีเรียได้ก่อนที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย
- เชื้อแบคทีเรียวัณโรคทำให้ท่านป่วย เรียกว่า “โรควัณโรค”
- เชื้อแบคทีเรียยังคงอยู่ในร่างกายท่านโดยไม่ทำให้เกิดอันตราย เรียกว่า “การติดเชื้อวัณโรค”

โรควัณโรคส่งผลกระทบต่อปอดมากที่สุด (วัณโรคปอด) แต่ยังอาจปรากฏอยู่ในส่วนอื่นของร่างกายได้เกือบทุกส่วน (วัณโรคนอกปอด) วัณโรคในปอดหรือลำคอสามารถติดต่อสู่ผู้อื่นได้ หากท่านเป็นโรควัณโรค ซึ่งท่านอาจได้ยินคนเรียกว่าวัณโรคที่แสดงอาการหรือเรียกสั้น ๆ ว่าโรควัณโรค ท่านจะรู้สึกมีอาการป่วยขึ้นเรื่อย ๆ และอาจแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่นได้

อาการที่พบบ่อย

- ไอ
- ไข้
- เหงื่อออกตอนกลางคืน
- น้ำหนักลด
- ไม่อยากอาหาร
- รู้สึกเหนื่อย

อาการของโรควัณโรค

อาการที่พบได้บ่อยอาจรวมถึงไอ ไข้ เหงื่อออกตอนกลางคืน น้ำหนักลด เบื่ออาหาร และรู้สึกเหนื่อย นอกจากนี้ โรควัณโรคยัง

ทำให้เกิดอาการปวดและบวมในบริเวณที่เป็นโรคด้วย บางครั้งอาการเหล่านี้อาจดูคล้ายกับปัญหาสุขภาพอื่น ๆ หากท่านมีอาการใด ๆ เหล่านี้เป็นเวลาสามสัปดาห์ขึ้นไปท่านควรต้องพบแพทย์โดยเร็วที่สุด โรควัณโรคสามารถรักษาได้ด้วยยาปฏิชีวนะ ดังนั้นการรักษาแต่เนิ่น ๆ สามารถช่วยให้ท่านฟื้นตัวได้เร็ว

การติดเชื้อวัณโรค

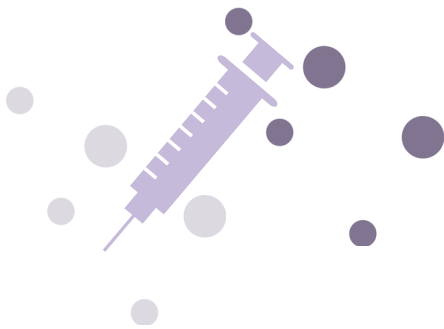
หากท่านติดเชื้อวัณโรค ซึ่งมักเรียกว่า “วัณโรคระยะแฝง” ท่านจะารู้สึกป่วยด้วยอาการใด ๆ และท่านไม่สามารถแพร่เชื้อวัณโรคไปสู่ผู้อื่นได้ นั่นเป็นเพราะว่าระบบภูมิคุ้มกันของท่านกำลังควบคุมเชื้อแบคทีเรียเอาไว้ อย่างไรก็ตาม มีโอกาสที่ท่านอาจป่วยเป็นโรควัณโรคได้ทุกเมื่อ โดยเฉพาะหากระบบภูมิคุ้มกันของท่านอ่อนแอลงหรือมีความเครียด ซึ่งสามารถป้องกันได้ด้วยการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ หากไม่รับการรักษา การติดเชื้อวัณโรคมีโอกาส 1 ใน 10 ที่จะกลายเป็นโรควัณโรคได้ในช่วงชีวิตของท่าน

ฉันมีความเสี่ยงจากวัณโรคหรือไม่

ท่านอาจมีความเสี่ยงจากวัณโรคมามากขึ้นหากท่าน:

- มีการเดินทางไปยังประเทศที่พบวัณโรคได้บ่อย
- รู้จักผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นวัณโรค
- มีภาวะสุขภาพหรือวิถีชีวิตที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของท่านอ่อนแอลง
- อาศัยอยู่ในที่พักที่แออัดหรืออากาศถ่ายเทได้ไม่ดี
- ทำงานในภาคส่วนด้านสุขภาพหรือการดูแลทางสังคม

แม้ว่าท่านจะเคยได้รับวัคซีน BCG แล้ว แต่ท่านยังอาจเป็นโรควัณโรคได้ เพราะวัคซีน BCG ไม่ได้ให้การป้องกันได้ 100%

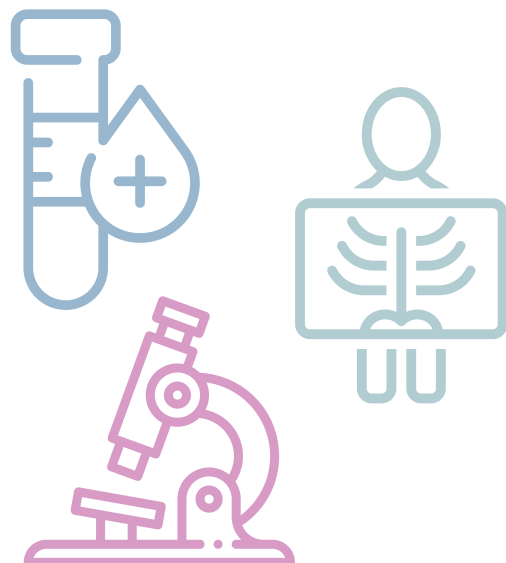
การวินิจฉัยวัณโรค

หากท่านมีอาการของโรควัณโรค หรือท่านกังวลเกี่ยวกับการติดเชื้อวัณโรค โปรดติดต่อแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปของท่านเพื่อนัดหมาย แพทย์ของท่านจะสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพของท่านและอาการใด ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับท่าน นอกจากนี้แพทย์ยังอาจแนะนำการทดสอบบางรายการเพื่อให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งอาจรวมถึง:

- **การทดสอบวัณโรคทางผิวหนังหรือการตรวจเลือด:** ช่วยให้เราทราบว่าท่านเคยสัมผัสกับเชื้อแบคทีเรียวัณโรคหรือไม่
- **การเอกซเรย์ทรวงอก:** ตรวจสอบปอดของท่านเพื่อหาอาการแสดงของวัณโรค

หากการทดสอบเบื้องต้นเหล่านี้แสดงผลบวก จะมีการเสนอการทดสอบวินิจฉัยเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งอาจรวมถึง:

- **การทดสอบเสมหะ:** ตรวจสอบตัวอย่างเสมหะจากปอดหรือลำคอของท่านเพื่อหาเชื้อแบคทีเรียวัณโรค วัณโรคที่พบที่นี่ (วัณโรคปอด) เป็นวัณโรครูปแบบเดียวที่ติดต่อสู่ผู้อื่นได้ บางครั้งการทดสอบให้ผลไม่ชัดเจน และอาจจำเป็นต้องมีการทดสอบเพิ่มเติมที่เรียกว่าการเพาะเชื้อ เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำยิ่งขึ้น
- **การทดสอบเพาะเชื้อ:** ตัวอย่างเสมหะ เนื้อเยื่อ หรือสารคัดหลั่งของท่านจะถูกส่งไปยังห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบว่ามีเชื้อแบคทีเรียวัณโรคหรือไม่ การทดสอบนี้แม่นยำมาก แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานถึงแปดสัปดาห์กว่าจะรู้ผลก็ตาม
- **การเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT), การถ่ายภาพด้วยคลื่นแม่เหล็ก (MRI) หรือการสแกนอัลตราซาวด์:** การสแกนเหล่านี้ทำให้มองเห็นความเสียหายต่อร่างกายของท่านซึ่งอาจเกิดจากเชื้อแบคทีเรียวัณโรค

การรักษาวัณโรค

โรควัณโรค: โดยปกติแล้วการรักษาใช้เวลาอย่างน้อยหกเดือน และจะประกอบด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะ 4 ชนิด ได้แก่ ยาไรแฟมพิซิน, ยาไอโซไนอะซิด, ยาไพราซิनाไมด์ และยาอีแทมบูทอล ยาเหล่านี้อาจให้เป็นเม็ดยาเดี่ยวหรือเม็ดยาสูตรผสม เช่น Voractiv (ยาทั้งสี่ชนิด), Rifater (ยาไรแฟมพิซิน, ยาไอโซไนอะซิด และยาไพราซิनाไมด์) หรือ Rifinah (ยาไรแฟมพิซินหรือยาไอโซไนอะซิด)

การติดเชื่อวัณโรค: การรักษาการติดเชื่อวัณโรคมักใช้เวลาสั้นกว่า และใช้ยาปฏิชีวนะน้อยกว่าการรักษาโรควัณโรค

การรับการรักษวัณโรคของท่าน

รับประทานยาของท่านเป็นประจำจนจบคอร์สการรักษา หากท่านหยุดรับประทานยาก่อนจบคอร์ส อาการป่วยของท่านอาจแย่ลงได้ ทำให้เชื่อวัณโรคดื้อยา หรือเพิ่มความเสี่ยงที่ท่านอาจแพร่เชื่อวัณโรคสู่ผู้อื่น

เคล็ดลับการรับการรักษาวัณโรคของท่าน

- รับประทานยาของท่านในเวลาเดียวกันทุกวัน
- เก็บยาเม็ดของท่านไว้ที่เดียวกันเสมอ ใช้กล่องใส่ยารายสัปดาห์ โปรดสอบถามเภสัชกรของท่านเพื่อขอรายละเอียด
- ตั้งนาฬิกาปลุกเพื่อเตือนให้ท่านรับประทานยา
- ขอให้สมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนเตือนให้ท่านรับประทานยาเม็ดของท่านทุกวัน
- พยายามรับประทานยาวัณโรคของท่านอย่างน้อย ยหนึ่งชั่วโมงก่อนรับประทานอาหาร หรือสองชั่วโมงหลังจากนั้น
- ท่านสามารถรับประทานอาหารได้ตามต้องการ แต่ท่านควรหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

หากท่านลืมรับประทานยา โปรดรับประทานทันทีที่ท่านนึกได้ อย่างไรก็ตาม หากใกล้ถึงเวลาที่จะรับประทานยาเมื่อถัดไป ให้ท่านข้ามยาเม็ดที่ลืมนั้น ห้ามรับประทานยาเป็นสองเท่าเด็ดขาด

จำไว้ว่าแพทย์ด้านวัณโรคหรือพยาบาลของท่านพร้อมให้ความช่วยเหลือท่าน

วิธีรับประทานยาของท่าน	ยาไรแฟมพิซิน	ยาไอโซไนอะซิด	ยาไพราซิनाไมด์	ยาอีแทมบูทอล	Voractiv	Rifater	Rifinah
ดูดซึมได้ดีที่สุดเมื่อท้องว่าง รับประทานอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมงก่อนรับประทานอาหาร หรือสองชั่วโมงหลังจากนั้น	✓	✓			✓	✓	✓
สามารถรับประทานยาพร้อมหรือไม่พร้อมอาหารก็ได้			✓	✓			

ผลข้างเคียงของการรักษา

การรักษาวัณโรคอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงได้ เช่นเดียวกับยาทุกชนิด ผลข้างเคียงส่วนใหญ่ไม่รุนแรงและหายดีเมื่อเวลาผ่านไป แต่ก็ควรปรึกษาพยาบาลด้านวัณโรคของท่านหรือเภสัชกรหากผลข้างเคียงเหล่านี้รบกวนท่าน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มักให้ความช่วยเหลือได้

แจ้งแพทย์ของท่านเกี่ยวกับยาอื่นใดที่ท่านกำลังใช้ ซึ่งรวมถึงการคุมกำเนิดด้วยฮอร์โมน เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อการรักษาวัณโรคของท่านได้ นอกจากนี้ยังขอแนะนำให้ท่านหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างการรักษา เนื่องจากยาเหล่านี้ทำให้ตับของท่านทำงานหนักขึ้น

บางครั้งผลข้างเคียงอาจจะร้ายแรงมากกว่า ยาอาจทำให้เป็นพิษ ซึ่งทำให้ผิวหนังหรือตาเหลือง หรือส่งผลกระทบต่ออารมณ์ แม้ว่าจะพบได้น้อยก็ตาม หากท่านสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เหล่านี้ ให้หยุดใช้ยาวัณโรคของท่านและปรึกษาแพทย์หรือพยาบาลทันที เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถช่วยเหลือท่านในการจัดการผลข้างเคียงเหล่านี้ได้

ผลข้างเคียงที่พบได้บ่อย:	ยาไรแฟมพิซิน	ยาไอโซไนอะไซด์	ยาไพราซิโนไมด์	ยาอีแทมบูทอล	Voractiv	Rifater	Rifinah
คลื่นไส้ (รู้สึกคลื่นไส้) อาเจียน และท้องเสีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ เช่น หนาวสั่น ไข้ เวียนศีรษะ และปวดข้อ	✓		✓		✓	✓	✓
ผื่นและคัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เสียรสชาติหรือชา		✓		✓	✓	✓	✓
น้ำตา น้ำลาย ปัสสาวะ และสารคัดหลั่งอื่นของร่างกายมีสีส้ม ซึ่งไม่เป็นอันตรายแต่อาจทำให้คอนแทคเลนส์ติดสีได้	✓				✓	✓	✓
ประจำเดือนมาไม่ปกติ	✓				✓	✓	✓
ประสิทธิภาพของการคุมกำเนิดด้วยฮอร์โมน (ยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฝัง หรืออื่น ๆ) ลดลง ¹	✓				✓	✓	✓

ข้อมูลและการสนับสนุน

บริการข้อมูล: หากมีคำถามหรือข้อกังวลใด ๆ เกี่ยวกับ TB โปรดอีเมลมาที่ contact@tbalert.org หรือโทรศัพท์ **0330 102 2403**. เลขหมายนี้มีค่าธรรมเนียมต่ำหรือโทรฟรีทางโทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัญญาการใช้บริการของท่าน

การสนับสนุนจากเพื่อนผู้ป่วย: พูดคุยกับผู้ที่ มีประสบการณ์กับวัณโรคที่:

healthunlocked.com/tb-alert

หรืออีเมล contact@tbalert.org เพื่อ จัดเตรียมให้มีการสนับสนุนโดยตรงต่อไป